

Bijdrage van Coördinatie Senne-Coördinatie Zenne aan het Waterbeheerplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2016-2021

Coördinatie Senne-Coördinatie Zenne

Coördinatie Zenne-Coordination Senne is een tweetalige vereniging van samenwerkende organisaties en personen die actief zijn in de 3 Gewesten van het Zennebekken. Samen streven ze naar een integraal en duurzaam waterbeleid. Ze pleiten voor een interregionale en gecoördineerde aanpak van de milieuproblematiek van waterlopen en natte natuur in het stroomgebied van de Zenne.

Coördinatie Zenne organiseert daarom informatieve, sensibiliserende en educatieve activiteiten over milieuthema's en geeft publicaties uit voor een breed publiek.

Een bijdrage van Coördinatie Zenne en haar partners aan het waterbeleid van de toekomst

Coördinatie Zenne organiseerde een uitwisselingsmoment over het Brussels Waterbeheerplan (WBP) met haar leden en geïnteresseerde partners. Op basis van die uitwisseling willen we via deze nota bijdragen aan het waterbeheer van de toekomst m.b.t. de thema's die wij behandelen.

Algemene opmerkingen

- Alle deelnemers benadrukten de kwaliteit en het leesgemak van het nieuwe beheerplan. Het is een heuse verbetering ten opzichte van de vorige editie.
- Het beheerplan verzamelt tal van interessante informatie die Coördinatie Zenne zo goed mogelijk tot zijn recht zal proberen doen komen door ze aan de man te brengen en te verspreiden.
- De deelnemers stelden zich de vraag in hoeverre de uitvoering van de maatregelen in het beheerplan gegarandeerd is, en of deze maatregelen prioriteit zullen genieten. Ze vragen aan de Brusselse regering dat er voldoende middelen zouden vrijgemaakt worden voor de uitvoering ervan.

Informatie, educatie en sensibilisering ter ondersteuning van het waterbeleid

Er is een belangrijke rol weggelegd voor informatie, natuur- en milieueducatie en sensibilisering om het draagvlak te versterken voor het waterbeleid in Brussel, om de duurzaamheid van de beoogde maatregelen van het WBP te garanderen, en de uitvoering ervan te vergemakkelijken.

- De Brusselaars informeren, de kinderen onderwijzen, de burgers sensibiliseren.
- Interesse opwekken, de kennis verspreiden zodat ze concreet en begrijpelijk wordt.
- De burgers betrekken door ze uit te nodigen voor aantrekkelijke activiteiten.
- Een emotionele band creëren met het water om meer begrip en zin voor actie aan te wakkeren.

Hier spitsen de organisaties zich dan ook op toe! Coördinatie Zenne en haar partners vragen dat er meer middelen zouden worden toegekend aan de verenigingen die hier actief mee bezig zijn. Deze organisaties bundelen hun krachten en stellen zich samen aan de overheid voor.

Het 'Zennekanaal' en haar 'groen' en 'blauw' potentieel voor de biodiversiteit

Brussel is een groene hoofdstad, maar er blijkt een gebrek aan groene ruimtes te zijn in de centrumwijken. De kanaalzone is in volle verandering en is prioritair voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De bouwwerven zullen er zich snel vermenigvuldigen en groene ruimtes zullen zich ontwikkelen. Het is dan ook een unieke gelegenheid om een hele zone te transformeren in een echte 'groen-blauwe' openbare ecologische corridor in het hartje van de hoofdstad, waardoor dieren en planten kunnen doordringen tot in het hart van de stad, en waardoor de Brusselaars kunnen genieten van een kwaliteitsvolle omgeving... waarbij de verschillende functies van het kanaal hand in hand gaan.

- We merken een goede verbetering in de behandeling van het kanaal ten opzichte van het document waarop we hebben gereageerd met Natagora ten tijde van de openbare raadpleging over de belangrijke kwesties van het Waterbeheerplan 2016-2021!
- We vragen dat het kanaal en de (open) Zenne beschouwd worden binnen hun vallei, die een belangrijk groen potentieel vormt. Het is moeilijker dit te verwezenlijken in vergelijking met andere Brusselse valleien. De andere valleien zijn beter bewaard gebleven, terwijl de Zennevallei vandaag minder zichtbaar is, maar daarom des te belangrijker: voor het landschap, voor de luchtkwaliteit, om aflopend regenwater te vermijden, om de verdamping te bevorderen, voor de biodiversiteit en om het stedelijk hitte-eilandeffect af te zwakken.
- We vragen dat de ideeën die zijn opgenomen in het WBP onder pijler 6 ook worden geïntegreerd in andere plannen en programma's zoals in het "Kanaalplan" en het "Masterplan voor de Haven van Brussel".
- Met de nieuwe gebouwen die er zullen komen langs het kanaal, moet er in de ruimtelijke ordening meer oog zijn voor water en biodiversiteit (oevers, broedvogels, dakbegroeiing, scheiding van regenwater en afvalwater, het plaatsen van waterminnende planten aan de oevers van waterlopen die het overtollige water kunnen opvangen en zuiveren in plaats van het overtollige regenwater af te voeren via buizen en rioleringen)

Vandaag dragen Coördinatie Zenne, Natagora, Bruxelles Nature en hun partners elk op hun niveau bij om deze ideeën te verspreiden, en de betrokken personen en kanaalbedrijven aan te zetten om zich vrijwillig bij deze dynamiek aan te sluiten.

Overstromingen in de winter stroomopwaarts van Brussel en solidariteit in het hele stroomgebied

Brussel ligt in het hart van het Zennebekken. De gemeenten stroomopwaarts Brussel (Rebecq, Tubize, Halle, Lembeek) zijn vaak het slachtoffer van overstromingen in de winterperiode wanneer de Zenne, het kanaal en hun zijrivieren uit hun oevers treden. Het WBP haalt de rol van Brussel hierin niet aan. Deze problematiek moet aangepakt worden op het niveau van het volledige stroomgebied. De acties die al dan niet genomen worden in Brussel hebben een invloed op de dynamiek van de waterlopen, en dus bijgevolg op de overstromingen, stroomopwaarts én stroomafwaarts Brussel.

- Wij vragen dat in het WBP wordt opgenomen dat de gewesten solidair samenwerken. Wij vragen ook dat er een hoofdstuk wordt toegevoegd aan het WBP over de rol van Brussel in deze problematiek, alsook over de maatregelen die in Brussel moeten genomen worden zodat er stroomopwaarts minder vaak en minder intens overstromingen voorkomen.

Overstromingen in de zomer in Brussel

We zien duidelijk dat er belang wordt gehecht aan het beheer van het water op perceelniveau, en aan nieuwe vormen van waterbeheer in de stad om de levenskwaliteit te verbeteren, de biodiversiteit te bevorderen en het stedelijk hitte-eilandeffect te beperken.

- Is dit nieuw waterbeleid al duidelijk opgenomen in de ruimtelijke ordening? En worden er in de realiteit niet te vaak afwijkingen toegestaan?

De beekcontracten om de interregionale samenwerking te versterken per stroomgebied.

De meeste van de Brusselse waterlopen vertrekken in Vlaanderen. Dat bemoeilijkt het geïntegreerd beheer ervan.

Het lijkt erop dat het coördinatieplatform het overleg tussen de betrokken partijen per stroomgebied heeft versterkt. Maar de verenigingen en de inwoners zijn er niet aan verbonden en het platform is enkel binnen Brussel. Echter, de waterkwaliteit belangt iedereen aan en moet per stroomgebied behandeld worden.

- We stellen voor om de energie van de bewoners te kanaliseren in dienst van het geïntegreerd beleid voor de waterlopen, door middel van interregionale beekcontracten die de interregionale samenwerking zou bevorderen tussen de burgers, verenigingen, overheidsdiensten en beleidsmakers van de betrokken gewesten.
- Die beekcontracten zouden gebaseerd worden op een hulpmiddel dat goed werkt in Wallonië: het riviercontract. Dat bestaat erin om alle betrokken partijen van de vallei rond de tafel te krijgen om samen een actieplan op te stellen voor het herstel en de herwaardering van de waterlopen, hun oevers en de watervoorraden van het gebied. Hiervoor worden alle vertegenwoordigers uitgenodigd: uit de wereld van de politiek, de overheden, het onderwijs, de socio-economische sector, de verenigingen, de wetenschap, ... Overal hebben het ontstaan van de riviercontracten een sterke beweging teweeg gebracht rondom de rivier, zoals nooit tevoren. Die positieve beweging heeft gezorgd voor een sfeer van vertrouwen tussen de betrokken partijen en heeft de maatschappelijke rol van de rivier opnieuw versterkt, hetgeen van essentieel belang is.
- In 2014 hebben CCN Vogelzang CBN, Coördinatie Zenne en Natuurpunt Leeuwse Natuurvrienden een basis gelegd voor een beekcontract voor de Vogelzangbeek. Dat project kan worden uitgebreid en kan dienen als proefproject voor andere interregionale waterlopen (Molenbeek, Neerpedebeek, Geleytsbeek, Woluwe, en op termijn de Zenne en het kanaal).

Kwaliteit van de waterlopen

- De gezondheidsproblemen die gelinkt zijn aan het water en de mogelijkheden om er iets aan te doen, worden niet vernoemd (vb. hormoonverstoorders, microplastics).
- Om de problemen die te maken hebben met overstromingen bij overvloedige neerslag te verminderen, zou Brussel een pionier kunnen worden op het vlak van het waterbeheer op perceelniveau, zoals in Douai.
- De kanaalzone is de grootste bouwwerf van het Brussels Gewest. Die werf biedt de mogelijkheid om deze zone uit te rusten met een rioleringsstelsel en een systeem van stedelijke natte natuur waarbij het aflopende regenwater langs ecologische systemen met

zuiverende planten moet passeren vooraleer het terug in de Zenne of het kanaal terecht komt. Die systemen moeten op zo'n manier aangelegd worden dat het een meerwaarde wordt voor het landschap en de ecologie. Zo kan het terrein gebruikt worden als bewijs van een nieuwe vorm van waterbeheer.

- Wij steunen het hydromorfologische herstel van de Zenne ten noorden van de Van Praet-brug tot aan de noordelijke gewestgrens. Dat heraangelegd stuk zou kunnen dienen als ecologische corridor en als overstromingsbeheer. Het heraangelegde deel van de rivier zou bereikbaar moeten zijn via een wandelpad zodat de Brusselaars hun rivier opnieuw kunnen ontdekken, en het zou het verlengde vormen van de mooie fietspaden zoals die er al zijn in Vilvoorde.
- Wij steunen ook de aanleg van een zwemzone in één van de oppervlaktewateren in Brussel, in een vijver of in het kanaal te Anderlecht?